

SBB Barometer

In dit nummer

- 'Stage- en leerbanen-offensief pakt jeugdwerkloosheid aan'
- Peiling juni 2013
- Trends arbeidsmarkt
- Trends stagemarkt

‘Stage- en leerbanenoffensief pakt jeugdwerkloosheid aan’

Veel jongeren krijgen te maken met jeugdwerkloosheid. Ook jongeren die leren en werken combineren in het mbo worden hard getroffen. Het stage- en leerbanenoffensief van SBB en de samenwerkende kenniscentra pakt de jeugdwerkloosheid aan. Met een resultaatgerichte aanpak met ‘namen en rugnummers’ zoeken we voor al deze jongeren een geschikte stage of leerbaan.

Stand van zaken stage en leerbanenmarkt

De economische crisis houdt aan. In totaal zijn in Nederland 650.000 mensen werkloos. Eén op de vijf werklozen is een jongere. We merken dat ook jongeren die onderwijs volgen, worden geconfronteerd met de situatie op de arbeidsmarkt. Bedrijven en organisaties bieden minder stages en leerbanen aan. Een goede opleiding is belangrijk om de kansen op werk te vergroten. Zonder een stage en leerbaan kunnen jongeren in het middelbaar beroepsonderwijs geen diploma behalen. Tijdens de stage of leerbaan wordt een jongere opgeleid in de praktijk van het beroep.

De situatie op de stage- en leerbanenmarkt verschilt per sector en regio. In de bouw, transport en logistiek, welzijn en kinderopvang zien we knelpunten door het uitblijven van economisch herstel en bezuinigingen. De gezondheidstechniek

en voedingsmiddelenindustrie bieden juist goede kansen. Verderop in deze SBB Barometer leest u meer over de situatie per sector.

Samenwerking Ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid en SBB

Het kabinet heeft in maart maatregelen genomen om de jeugdwerkloosheid terug te dringen. Voor de bestrijding van jeugdwerkloosheid in de regio is 25 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast is 25 miljoen bestemd voor onderwijsinstellingen in het mbo om jongeren met weinig kans op de arbeidsmarkt te stimuleren voor een (vervolg)opleiding te kiezen met een beter arbeidsmarktperspectief. Tot slot ondersteunt het kabinet sectorale plannen voor de bestrijding van de jeugdwerkloosheid.

Wij hebben als ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid en voorzitter van SBB

Foto Zorro Producties

Ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid Mirjam Sterk op bezoek bij een bouwlocatie in Poeldijk van Vink Bouw, Beste Leerbedrijf van Nederland 2012.

de handen ineengeslagen voor de jongeren die extra hard worden getroffen door de werkloosheid. Dat zijn ook die onderwijsvolgende jongeren die een stage en leerbaan zoeken. Voor deze groep geven wij een impuls aan het stage- en leerbanenoffensief. Doel van het offensief van SBB en de samenwerkende kenniscentra is het optimaal benutten van beschikbare stages en leerbanen en tekorten te bestrijden.

Wij trekken gezamenlijk op om ervoor te zorgen dat de regionale en de sectorale aanpak elkaar versterken. Ook stimuleren wij dat een match ontstaat tussen stageplaatsen en leerbanen die werkgevers bieden en de jongeren die hiernaar op zoek zijn. Samen promoten wij het gebruik van de arbeidsmarktinformatie van SBB en de regionale resultaatgerichte aanpak van de kenniscentra bij de regionale aanpak van jeugdwerkloosheid.

Arbeidsmarktinformatie is regionaal beschikbaar

De situatie op de stage- en leerbanenmarkt verschilt per sector en per regio. Daarom is actuele sectorale en regionale informatie over de arbeidsmarkt volgens ons onmisbaar bij de aanpak van jeugdwerkloosheid. Goede voorlichting op basis van feiten en cijfers maakt duidelijk waar kansen en knelpunten liggen. Via Kansopwerk.nl maar ook met de Basiscijfers Jeugd die samen met UWV driemaal per jaar voor de arbeidsmarktregio's worden uitgebracht. Met deze arbeidsmarktinformatie ondersteunen wij de regionale aanpak van jeugdwerkloosheid in de 35 arbeidsmarktregio's.

Verdubbeling meldingen stagetekorten

Bij (dreigende) tekorten aan stages en leerbanen moeten wij snel actie ondernemen. Via www.stagetekorten.nl kunnen studenten, ouders, onderwijsinstellingen en gemeenten op een eenvoudige manier tekorten melden. Melden dat er een tekort is, is volgens ons niet genoeg. Alleen als we weten waar problemen zich voordoen, kunnen we die helpen oplossen. Daarom is het nodig om te weten om welke jongeren het gaat, welke opleiding zij volgen, in welke periode zij een stage of leerbaan nodig hebben en wat de reden is dat zij die nog niet hebben gevonden.

Wij roepen alle onderwijsinstellingen in het mbo op om tekorten aan stages en leerbanen te melden via [\[stagetekorten.nl\]\(http://www.stagetekorten.nl\). Sinds de vorige oproep is het aantal meldingen verdubbeld. Duidelijk is dat de tekorten verschillen per regio en per sector. Naar aanleiding van de meldingen zijn kenniscentra samen met de onderwijsinstellingen en gemeenten bezig met het vinden van geschikte plaatsen voor de jongeren in onder meer de regio IJsselvechtstreek, Stedendriehoek, Utrecht-Oost, Utrecht-Midden, Brabant Noord-Oost, Brabant Midden, Groot-Amsterdam en Rijnmond.](http://www.stage-</p></div><div data-bbox=)

Regionale aanpak kenniscentra met 'namen en rugnummers'

Bij signalen over tekorten aan stages en leerbanen komen de kenniscentra in de betreffende regio in actie. De regionale opleidingsadviseurs van de samenwerkende kenniscentra werken daarbij samen met de onderwijsinstellingen en gemeenten. Uit een analyse van gemelde tekorten aan stages weten we dat de stages en leerbanen er soms wel zijn, maar dat jongeren ze niet vinden. Via de website Stagemarkt.nl zijn de stages en leerbanen te vinden van alle ruim 226.000 erkende leerbedrijven.

Gecoördineerde werkgeversbenadering

In de huidige economische situatie is vraag naar stages en leerbanen groter dan het aanbod. We zien in sommige sectoren een verdringingseffect voor mbo'ers, bijvoorbeeld door vmbo'ers en hbo'ers. Om het aanbod van leerplaatsen in het mbo optimaal te benutten is het nodig de werkgevers gecoördineerd te benaderen. Zo voorkomen we dat de werkgevers door allerlei partijen benaderd worden met dezelfde vraag. Bij tekorten aan stages en leerbanen werven de kenniscentra eerst via een gerichte en gecoördineerde werving onder bestaande leerbedrijven. Als dat niet voldoende is, worden nieuwe leerbedrijven gezocht. Wanneer de vraag naar stages en leerbanen door jongeren en de kansen op de arbeidsmarkt voor een beroepsopleiding te sterk uit elkaar liggen, gaan onderwijs en bedrijfsleven samen met kenniscentra en gemeenten in gesprek om regionaal en sectoraal een oplossing te vinden.

Campagne voor stages en leerbanen

Wij zetten de regionale aanpak met 'namen en rugnummers' in om tekorten aan stages en leerbanen te bestrijden. Daar waar tekorten zijn, werven de kenniscentra op een gecoördineerde wijze

Foto: The Odd Shop

Student en praktijkopleider van Desert Tankers/ Universe Shipping, te zien in de mediacampagne Aanpak Jeugdwerkloosheid.

extra stages en leerbanen. Om jeugdwerkloosheid te voorkomen en te bestrijden doen wij samen een oproep aan bedrijven en organisaties om stages en leerbanen beschikbaar te stellen. Voor deze oproep gebruiken we een campagne in landelijke, sectorale en regionale media. Juist in deze crisis is het belangrijk om een bijdrage te leveren aan het opleiden van jongeren tot geschoolde vakkrachten die we straks weer hard nodig hebben als de economie gaat aantrekken. Een investering in stages en leerbanen nu, is een investering in de toekomst. De toekomst van de jongere, de toekomst van de werkgever en de toekomst van onze economie.

Mirjam Sterk

Ambassadeur Aanpak Jeugdwerkloosheid

Michaël van Straalen

voorzitter SBB

Stage- en leerbanenmarkt

Door de aanhoudende crisis blijft het aantal leerplaatsen teruglopen. In een aantal opleidingsrichtingen stellen leerbedrijven hogere eisen en geven zij de voorkeur aan studenten van hogere niveaus, ook als het werk geschikt is voor lagere niveaus. Bedrijven worden ook selectiever bij het aannemen van studenten. Leerbanen zijn over het algemeen moeilijker te vinden dan stages. Dit geldt bijvoorbeeld voor de richting hout en meubel.

Zorg, Welzijn en Sport

Instellingen zijn onzeker over het overheidsbeleid en dat beperkt het aantal leerplaatsen. Calibris richt zich vooral op opleidingen met een goed arbeidsmarktperspectief en een tekort aan stageplaatsen. Het aantal studenten neemt toe en door de crisis kiezen meer gediplomeerden dan voorheen voor een vervolgopleiding. Dit leidt tot knelpunten voor met name verpleegkunde niveau 4.

Ziekenhuizen willen nauwelijks eerste- en tweedejaars bbl-studenten. Zij zijn moeilijk in te zetten in de complexe ziekenhuisomgeving. In de eerste leerjaren komen zij dan vaak terecht op een minder geschikte leerplaats. Vaak leidt dit tot combinatietrajecten: twee jaar bol, twee jaar bbl. Bol-studenten lopen vaak stage in verpleeg- en verzorgingshuizen. Ook maatschappelijke zorg en welzijn kent stageknelpunten. Het aantal studenten pedagogisch werk is gedaald, toch vinden zij lastig een stageplaats. Werkgevers in de kinderopvang en jeugdzorg willen studenten op niveau 3 en 5, in plaats van op niveau 4.

Het aantal studenten maatschappelijke zorg niveau 3 en 4 is fors gestegen, meer dan het ook toegenomen aanbod van stageplaatsen. Ook het aantal studenten dokters- en tandartsassistent dat een stageplaats zoekt is de laatste twee jaar gestegen. De richting apothekersassistent heeft wel voldoende stageplaatsen. Het aantal studenten op de sportopleidingen niveau 3 stijgt sinds twee jaar sterk. Het lukt om het aantal stageplaatsen voor sport te vergroten, behalve voor de opleidingen op niveau 4.

Economisch Administratief, ICT en Veiligheid

Economische teruggang, reorganisaties en bezuinigingen zetten nog steeds het aantal leerplaatsen onder druk. Leerbedrijven stellen steeds hogere eisen en willen vooral stagiairs van de hogere niveaus, ook voor werk dat geschikt is voor de lagere niveaus. Met automatisering verdwijnt ook werk op lager niveau. Hbo-studenten verdringen mbo-studenten van enkele opleidingen niveau 4. Relatief veel studenten van de lagere niveaus hebben specifieke aandacht nodig of hebben motivatie- of gedragsproblemen. Hen goed plaatsen vereist maatwerk. Scholen vragen veel leerplaatsen voor populaire opleidingen. Dat vereist een goede afstemming in de regio, anders raakt de stagemarkt overbelast. Toch hebben de meeste ECABO-kwalificaties landelijk voldoende tot ruim voldoende uitzicht op een stageplaats. Voor bedrijfsadministratief medewerker (2), particulier digitaal onderzoeker (4), medewerker ICT (2), coördinator beveiliging (3) en assistent toezicht en veiligheid (1) geldt dat er meer studenten zijn dan leerplaatsen.

Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

Het aantal mbo-studenten in de elektro-, installatie- en metaaltechniek is ten opzichte van vorig jaar met een half procent verminderd. Dat komt vooral door een afname in de bbl met ruim 3%. Het aantal bol-studenten neemt iets toe. Opvallend is dat het aantal studenten in de metaaltechniek licht is gestegen. In de elektrotechniek was de afname het sterkst. Sinds 2008 is het aantal studenten in de kwalificatiedossiers 'installeren' en 'service apparatuur en installaties' sterk afgenomen. Voor de meeste kwalificaties zijn er voldoende bpvplaatsen. Het aanbod is het minst ruim in de installatietechniek.

Handel, Textiel en Mode

De detailhandel heeft voor de meeste opleidingen voldoende stageplaatsen. Voor bijvoorbeeld studenten woonbranche (interieuradviseur of manager wonen) is het wel moeilijk. Woonwinkels sluiten door de crisis en daarmee neemt het aanbod af. Studenten interieuradviseur vinden in de regio's Noordwest en Middenwest met veel moeite nog tijdig een stageplaats. Voor sommige opleidingen groothandel is het ook moeilijk. De crisis en automatisering spelen een rol, vooral op niveau 2. Logistieke opleidingen hebben over het algemeen voldoende plaatsen. Voor (junior) accountmanager (4) geldt krapte. In de eerste helft van 2013 heeft KC Handel gezorgd voor meer erkende leerbedrijven voor deze opleiding. In regio Noord is dit nauwelijks meer mogelijk. Voor mode-, interieur-, tapijt- & textielindustrie is een stageplaats vinden lastig. Meestal lukt het uiteindelijk toch, soms noodgedwongen verder van de woonplaats van de student.

Voedsel, Natuur en Leefomgeving

In alle sectoren neemt het aantal leerbanen af. Vooral studenten niveau 2 vinden moeilijk een leerbaan. Bedrijven die nu terughoudend zijn met bbl-plaatsen, lijken deze op korte termijn wel te gaan aanbieden door aanmoedigingssubsidie en lagere loonkosten. Het aantal stageplaatsen is stabiel en lijdt niet onder de crisis. Bij loonwerkbedrijven loopt het aantal bbl-plaatsen terug. Zij richten zich op overleven. Soms stappen bbl-studenten over op bol. Er zijn meer studenten diervoorzorg, dierenartsassistent paraveterinair en vormgeving dan leerplaatsen. Voedingsbedrijven leiden nog steeds studenten op, maar wel minder dan voorheen.

Leerbanen en stageplaatsen

Waar in de barometer de term leerbaan wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm krijgt in bbl-opleidingen: meestal vier dagen werkend leren met een arbeidsovereenkomst en één dag naar school. Waar stageplaats wordt gebruikt wordt de beroepspraktijkvorming bedoeld zoals die vorm wordt gegeven in de bol-opleiding: een periode van een aantal weken tot een half jaar onafgebroken werkzaam in een bedrijf, maar zonder arbeidsovereenkomst op enig moment tijdens de opleiding. Waar leerplaats wordt gebruikt, wordt beide bedoeld: een beschikbare plaats bij een bedrijf voor een leerling.

Uiterlijke verzorging

Het totaal aantal erkende leerbedrijven in de uiterlijke verzorging is toegenomen. Dat geldt voor alle opleidingen en niveaus. Per branche verschilt de kans op een leerplaats: voor de kappers voldoende, voor de schoonheidsspecialisten en grimeurs is het moeilijker. Voor pedicure zijn de perspectieven goed.

Hout en Meubel

Het aantal stageplaatsen is door de crisis gering, vooral bbl-plaatsen zijn lastig te vinden. Bedrijven willen graag opleiden, maar de financiële middelen ontbreken. Daarom vinden bol-studenten gemakkelijker een plaats. Ook kunnen bedrijven kiezen en nemen zij alleen de beste studenten aan. SH&M heeft in samenwerking met de brancheorganisaties vele niet erkende bedrijven gestimuleerd te starten met duurzaam opleiden. Bij 5% van die bedrijven heeft dat een vervolgesprek over opleiden, cursussen, trainingen of een EVC-traject opgeleverd. Voor een deel komt dit beperkte resultaat door de afwijkende diensten en producten van de benaderde bedrijven. In de meeste gevallen ontbreekt de bereidheid om op te leiden. Deze bedrijven hebben een zeer flexibel personeelsbestand. Vooral de houthandel zet uitzendkrachten in voor eenvoudige productie. De meubelindustrie heeft een onzeker toekomstperspectief en investeert daarom nauwelijks in opleiden.

Bouw en Infra

Bouw en infra heeft een landelijk tekort aan leerplaatsen. Minder productie betekent minder plaats voor studenten. Het aantal studenten neemt verder af omdat productieherstel uitblijft. In vergelijking met 2008 is de instroom in bouwopleidingen meer dan gehalveerd. Het aantal bol-studenten steeg met 1% maar dit weegt niet op tegen 22% minder bbl-studenten. In drie jaar verloren de bouwopleidingen 4.000 studenten. Jongeren kiezen voor andere richtingen door de crisis in de bouw maar ook omdat zij minder belangstelling voor techniek hebben. Leerbedrijven zetten vaker studenten over van

bbl naar bol of combineren bol en bbl. Het aantal studenten en het aantal leerplaatsen nemen nog steeds af. Bbl-studenten moeten concurreren met zzp'ers en goedkope flexwerkers.

Creatieve industrie

De creatieve industrie heeft voldoende plaatsen. Het aantal studenten game artist groeit. Daarom staat het aantal leerplaatsen bij gamebedrijven onder druk. Medewerker desktop publishing en medewerker podium- en evenemententechniek hebben last van verdringing en daarom vinden vooral de lagere niveaus lastiger een leerplaats.

Afbouw en Onderhoud, Schoonmaak, Presentatie en Communicatie

In de bouwgerelateerde sectoren schilderen, onderhoud en afbouw bieden steeds minder leerbedrijven leerbanen aan. Als studenten geen plaats kunnen vinden, komen de samenwerkingsverbanden in de regio in actie. Savantis en de samenwerkingsverbanden betrekken zoveel mogelijk bedrijven bij het opleiden en kijken ook naar de mogelijkheden voor bol-trajecten. Soms stappen studenten over van bbl naar bol. De meeste studenten vinden nog een leerplaats, maar het aantal plaatsen wordt steeds schaarser. De samenwerkingsverbanden selecteren strenger. Soms kunnen studenten niet starten met hun opleiding omdat een leerplaats ontbreekt, dit gaat vooral om schilder niveau 2. Ook stromen studenten minder vaak door naar niveau 3. De nieuwe cao schilderen en onderhoud stimuleert leerbedrijven om studenten aan te nemen. De kosten zijn lager dan in de vorige cao. Afbouw heeft een tekort aan stageplaatsen stukadoor niveau 2 en gezelschapstukadoor niveau 3. Ook voor studenten reclame, presentatie en communicatietechnieken is het lastig om een leerplaats te vinden. Meestal lukt dit uiteindelijk wel.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

Voor studenten in de kleinschalige specialistische opleidingen zijn over het algemeen

voldoende leerplaatsen beschikbaar. Omdat er veel zzp'ers actief zijn in kleinschalige specialistische beroepen, is het vinden en organiseren van leerplaatsen lastig. SOS Vakmanschap en de SVGB bouwen aan duurzame onderwijsoplossingen en onderzoeken wat er voor deze opleidingen nodig is om studenten in de praktijk op te leiden.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

Laboratoria leiden minder studenten op, mede omdat zij zelf minder personeel en daarmee minder begeleidingscapaciteit hebben. Klinische chemie heeft te weinig stageplaatsen door de fusies van laboratoria in ziekenhuizen.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

De bakkerij had een groot tekort aan leerplaatsen voor banketbakkersopleidingen. De paritaire commissies en de horeca staan daarom nu toe dat ook gespecialiseerde horecabedrijven met een patisserieafdeling studenten mogen opleiden. Of deze maatregel meer leerplaatsen oplevert is nog niet bekend. Voor manager verkoop reizen is in sommige regio's ook een tekort aan stageplaatsen omdat het onder andere vaak lastig is om de kerntaak leidinggeven uit te voeren. De recreatiebranche heeft in sommige regio's een tekort aan leerplaatsen, met name op niveau 2. Vaak hebben de omliggende regio's wel voldoende leerplaatsen. Studenten willen niet altijd verder reizen voor een stageplaats.

Transport, Logistiek en Scheepvaart

Transport, logistiek en scheepvaart hebben te weinig leerplaatsen. Bedrijven nemen minder studenten aan. In regio Zuidwest worden bedrijven opgeroepen zich aan te melden als leerbedrijf. In deze regio zijn veel havenbedrijven gevestigd. Bedrijven die nu niet opleiden krijgen een oproep om studenten transport en logistiek een plek aan te bieden.

Lees verder op pagina 8.

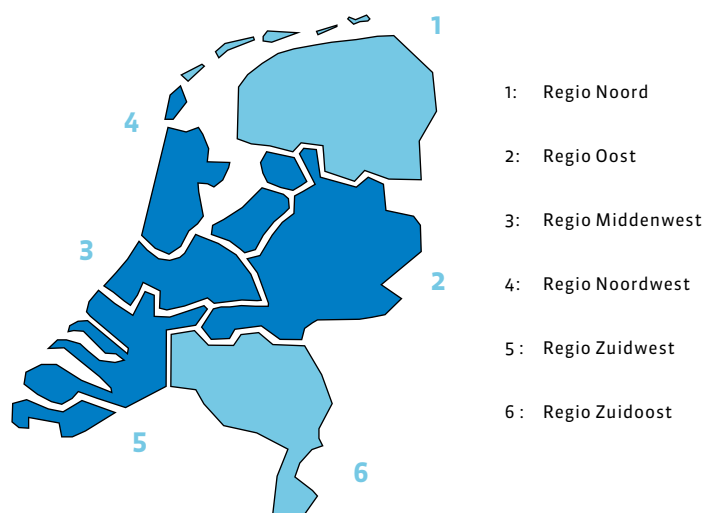
Kans op stage- en leerbanen in de verschillende regio's in Nederland juni 2013

Branche	Noord	Oost	Middenwest	Noordwest	Zuidwest	Zuidoost	Nederland
Zorg	Dark Red	Yellow	Light Blue	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow
Welzijn	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Light Blue	Yellow	Yellow
Dokter-, Apotheek-, Tandartsassistenten	Orange	Light Blue	Dark Blue	Light Blue	Orange	Light Blue	Light Blue
Sport	Yellow	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Blue	Light Blue	Light Blue
Economisch Administratief	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
ICT	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Veiligheid	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Detailhandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue
Groothandel Food en Non Food	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Textielindustrie	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Mode-industrie	Orange	Orange	Orange	Light Blue	Dark Red	Orange	Orange
Groene ruimte	Light Green	Light Green	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Green	Light Green
Bloemen en Tuincentra	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue
Voedingsindustrie	Dark Green	Light Green	Light Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Light Green
Plantenteelt	Dark Green	Dark Green	Dark Blue	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green
Dierverzorging	Dark Red	Orange	Orange	Dark Red	Orange	Dark Red	Orange
Veehouderij en Paardenhouderij	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Green	Light Green	Light Blue	Light Green
Kapper	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Schoonheidspecialist	Dark Red	Dark Red	Yellow	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Pedicure	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green	Dark Green
Bouw en Infra	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange	Orange
Hout en Meubel	Dark Blue	Orange	Dark Blue	Dark Blue	Orange	Orange	Dark Blue
Uitgeven, Vormgeven en Printmedia	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
AV, Multimedia en Gaming	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Artiesten, Theater en Evenementen	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Gezondheidstechniek	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green	Light Green
Creatieve en Ambachtelijke techniek	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Afbouw en Onderhoud	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Reclame en Presentatie	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue
Schoonmaak en Glazenwassen	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Carrosserie	Dark Red	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow	Yellow
Mobiliteit	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Dark Blue
Procestechniek	Light Green	Dark Blue	Light Green	Light Green	Light Green	Dark Blue	Light Green
Laboratoria	Light Green	Light Green	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Fotonica	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Yellow	Yellow	Yellow
Transport en Logistiek	Orange	Orange	Yellow	Yellow	Dark Red	Orange	Orange
Scheepvaart	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue
Horeca	Light Green	Dark Blue	Dark Green	Light Green	Dark Green	Dark Blue	Light Green
Bakkerij	Orange	Yellow	Light Blue	Light Blue	Light Green	Light Blue	Light Blue
Reizen	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Dark Blue	Yellow	Light Blue	Light Blue
Recreatie	Yellow	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Facilitaire dienstverlening	Dark Blue	Light Blue	Light Blue	Yellow	Dark Blue	Dark Blue	Light Blue
Versdetailhandel, -groothandel en -industrie	Light Green	Light Green	Light Green	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue	Dark Blue

Kenniscentrum	Aantal leerbedrijven per kenniscentrum*	waarvan buitenlands
Calibris	57.017	1.026
ECABO	44.543	864
Kenteq	18.936	119
KC Handel	36.686	653
Aequor	25.075	594
KOC	10.470	190
Fundeon	9.704	63
SH&M	3.191	35
GOC	9.908	243
SVGB	3.884	53
Savantis	11.605	120
VOC	1.952	5
Innovam	10.530	7
PMLF	4.073	58
VTL	7.352	81
Kenwerk	20.290	2.383
SVO	3.338	3
Totaal	278.554	6.497

* In dit aantal zijn de leerbedrijven die bij meerdere kenniscentra erkenningen hebben vaker meegeteld. Het totaal aantal unieke leerbedrijven in juni 2013 is 228.414.

Gemiddelde situatie van kans op stage- en leerbanen per regio in Nederland

Legenda tabel

- Er zijn meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, bij sommige opleidingen is er evenwicht.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen.
- De vraag naar en het aanbod aan stageplaatsen en leerbanen zijn in evenwicht.
- Over het algemeen zijn er meer dan voldoende stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er een tekort.
- Over het algemeen is er evenwicht, bij sommige opleidingen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen.
- Over het algemeen is er een tekort aan stageplaatsen en leerbanen, in sommige opleidingen is er evenwicht.
- Er is een tekort aan stageplaatsen en leerbanen t.o.v. het aantal studenten.

Mobiliteit

Bedrijven zijn zich bewust van de noodzaak van opleiden maar hebben door de crisis daar soms te weinig werk voor. In het kader van het stage- en leerbanenoffensief stemmen roc's en lokale adviseurs van Innovam meer af om zo studenten beter en sneller te plaatsen.

Carrosserie

In Noord- en Midden-Nederland is het lastig een leerwerkbaan te vinden. In deze regio's zijn er meer studenten zonder leerplaats dan elders, terwijl het aantal studenten wel is gedaald. VOC neemt in het kader van het stage- en leerbanenoffensief concrete stappen om het aantal plaatsen op peil te houden. Zo heeft VOC veel contact met de brancheorganisaties in carrosseriebouw. Er is een gezamenlijk offensief gestart om via roc's en vmbo's de instroom te bevorderen. De opleidingsadviseur wijst leerbedrijven op de risico's van minder instroom en nodigt hen uit tot samenwerken. Het is belangrijk dat de branche zichtbaar is, onder andere op Stagemarkt.nl. Het kenniscentrum en de brancheorganisaties overleggen met onderwijs en bedrijfsleven in de regio over toereikende oplossingen.

Verssectoren

Versdetailhandel, -groothandel, - en industrie hebben voldoende leerplaatsen. Er zijn 3.600 erkende leerbedrijven waarvan ongeveer een derde opleidt. Dat betekent dat het aantal potentiële leerbanen meer dan voldoende is. SVO heeft de erkende leerbedrijven meerdere keren opgeroepen leerplaatsen te melden. Vooral de detailhandel heeft daarop nieuwe leerbanen aangemeld. In 2013 communiceren we nogmaals met de versdetailhandel en -industrie over deze mogelijkheid.

Arbeidsmarkt

Het CBS gaf recent een belangrijk signaal af: het afgelopen jaar is het totaal aantal banen in Nederland met 100.000 gedaald. Op dit moment zijn 600.000 mensen werkloos en zijn er slechts 100.000 openstaande vacatures. Jongeren hebben dus veel concurrentie en vinden lastig een baan.

Zorg, Welzijn en Sport

Werkgevers zijn toenemend terughoudend met personeel aannemen. Zij zijn onzeker over het overheidsbeleid en hebben ook na het sluiten van het sociaal akkoord te maken met grote bezuinigingen. Met de plannen voor decentrale zorg krijgen gemeenten een sterke regiefunctie. Het is de vraag of dit positief uitpakt. De zorg verwacht verlies van werkgelegenheid. De effecten verschillen per branche. In de ziekenhuizen en GGZ is nog sprake van substantiële groei en ook de gehandicaptenzorg groeit licht. In de overige branches neemt de werkgelegenheid licht tot sterk af. Vooral de thuiszorg merkt dat, door het overhevelen van taken uit de AWBZ naar de WMO. Na jarenlange groei krimpt de werkgelegenheid in zorg en welzijn. Dit raakt vooral niveau 1 en 2, maar ook voor niveau 3 en 4 wordt het lastiger. Veel studenten leren door. De werkgelegenheid in kinderopvang, jeugdzorg en welzijn daalt al langer. De vraag naar kinderopvang daalt en instellingen bezuinigen. Dat betekent volgens verwachting straks een overschot van circa 14.000 gediplomeerden in de kinderopvang.

Economisch-Administratief, ICT en Veiligheid

Economisch-administratief opgeleide mbo-studenten hebben (ruim) voldoende tot goede kans op werk, vooral niveau 3 en 4. Op niveau 1 en 2 is het moeilijker. Uitzondering zijn directiesecretaresse/managementassistent, assistent communicatiemedewerker, en medewerker evenementenorganisatie (allen niveau 4): meer aanbod dan vraag. Assistent accountant (4), salarisadministrateur (4), commercieel medewerker bank- en verzekeringswezen (4), commercieel medewerker binnendienst (3), en contactcenter medewerker (3) hebben de beste perspectieven. Bij ICT en media heeft applicatieontwikkelaar (4) de beste kansen. Voor netwerkbeheerder

(4) zijn de kansen matig. De kans op een baan voor niveau 2 en 3 en particulier digitaal onderzoeker (4), is gering: het aanbod is groter dan de vraag. Orde en veiligheid biedt voldoende perspectief, vooral de opleidingen binnen het domein defensie springen er gunstig uit. In regio Noordwest is ruim voldoende kans op werk voor de coördinator beveiliging, maar dit geldt alléén voor de juiste kandidaten met ervaring binnen de beveiliging. Toezicht en veiligheid biedt geringe tot matige kansen op werk. Eerdere prognoses wijken soms sterk af van de huidige kansen. Assistent accountant (4) is gunstiger en netwerkbeheerder (4) is minder gunstig dan vorig jaar.

Installatie-, Elektro- en Metaaltechniek

Het aantal jonge werkloze mbo'ers dat een baan zoekt in de elektro-, installatie- en metaaltechniek is sinds mei 2012 voortdurend sterk gestegen. Daardoor ligt het nu ruim boven het niveau van begin 2010. De jeugdwerkloosheid steeg de laatste drie maanden in alle drie beroepsgebieden. De toename was het hoogst in de installatietechniek en het laagst in de metaaltechniek. In die periode zijn de verwachtingen die bedrijven in de metaal- en elektrotechnische industrie hebben van de ontwikkeling van de werkgelegenheid niet zoveel veranderd. Er zijn meer bedrijven die het komende kwartaal een afname van hun personeelsbestand verwachten, dan bedrijven die een toename voorzien. Dit wijst op dalende werkgelegenheid in de metaal- en elektrotechnische industrie. Omdat de instroom beperkt is en er veel werknemers moeten worden vervangen blijft het perspectief voor gekwalificeerd personeel op langere termijn gunstig.

Handel, Textiel en Mode

Gediplomeerden op niveau 1 en 2 hebben goede kansen, vooral in de foodsector. Bedrijven hebben soms moeite om vacatures voor aankomend verkoopmedewerker (niveau 1) en verkoper (niveau 2) in te vullen. Het verloop is groot en vaak hebben scholieren en studenten deze functies als bijbaan. Op de hogere niveaus neemt de vraag naar personeel wat af. Voor verkoopspecialist mode zijn er, ondanks veel bedrijfssluitingen, voldoende baanperspectieven. Dit geldt ook voor andere functies van verkoopspecialist. Voor niveau 4 is het

moeilijker, vooral voor manager wonen en ondernemer detailhandel. Voor afdelingsmanager en filiaalmanager zijn er meer dan voldoende vacatures. Groothandel biedt vooral voor logistieke en commerciële functies op niveau 2 en 3 kansen. Voor assistent logistiek medewerker niveau 1 is minder plaats. Ook voor niveau 4 is het lastig, vooral voor logistiek supervisor en vestigingsmanager groothandel. Voor (junior) accountmanager (niveau 4) zijn er meer dan voldoende vacatures, hoewel de instroom toeneemt. Dit kan op termijn een overschot van gediplomeerden opleveren. De mode- & interieurindustrie biedt beperkte, maar voldoende kansen op een baan voor gediplomeerde basised medewerkers mode/maatkleiding (niveau 2) en medewerkers styling (niveau 4). Voor de overige opleidingen geldt dat er meer studenten zijn dan vraag. De tapijt- & textielindustrie leidt een kleine groep bbl-studenten op, vaak via een traject bij bedrijven waar zij al werken. Zij hebben voldoende mogelijkheden omdat zij vaak bij hun werkgever blijven.

Voedsel, Natuur en Leefomgeving

De voedingsmiddelenindustrie heeft veel bbl-studenten die al in de sector werken. Vergrijzing zorgt voor veel vraag naar personeel. Onder jongeren is er weinig animo voor milieu en ruimte. Plantenteelt heeft een zeer beperkt aantal studenten. Schaalvergroting en automatisering zorgen voor meer vraag naar de hogere niveaus. Jongeren die een baan zoeken in de paardenhouderij, dierverzorging, paraveterinaire ondersteuning, dierenspecialzaken of bloemenbranche vinden moeilijk werk en kijken uit naar andere sectoren. Voeding, plantenteelt, veehouderij en milieu bieden meer perspectief. Het aantal vacatures is wel gedaald, maar dit is in evenwicht met de beperkte instroom.

Uiterlijke verzorging

Het aantal bedrijven in de uiterlijke verzorging neemt toe. Dit komt doordat veel

vakmensen aan de slag gaan als zzp'er. Door de opkomst van zzp'ers en de afname van het aantal kapsalons is de werkgelegenheid voor kappers iets afgenomen. Voor schoonheidsspecialisten is het redelijk constant. Voor pedicure en grimeurs groeit de werkgelegenheid. De uiterlijke verzorging heeft geen traditionele arbeidsmarkt en veel zzp'ers. Deze trend zet volgens verwachting door in de periode 2013-2017. Het aanbod van gediplomeerden is groter dan de vraag. Een grote groep werkzoekenden concurreert met schoolverlaters voor een baan. Werken in de uiterlijke verzorging (kappers, schoonheidsspecialisten, pedicures en grimeurs) betekent vooral werken als zelfstandig ondernemer.

Hout en Meubel

De hout- en meubelbranche lijdt zwaar onder de crisis. Bedrijven werken met eigen vakmensen die zij aanvullen met uitzendkrachten en zzp'ers en nemen niemand aan. In de meubelindustrie, en vooral de interieurbouw lijkt de situatie minder nijpend. In de timmerindustrie is de situatie verslechterd.

Fundeon

Bouw en Infra

De recessie in bouw en infra houdt aan. De financiële crisis is nog niet afgelopen en banken lenen slechts matig aan particulieren en bedrijven voor grote investeringen. Consumenten hebben nog weinig vertrouwen in de economie en zijn afwachtend. Hierdoor stagneert de (woning) bouw. Het aantal faillissementen onder bouwbedrijven steeg in 2012 met 35%. Sinds de crisis uitbrak zijn 50.000 werknemers ontslagen. Ook in 2013 verliezen nog dagelijks bouwvakkers hun baan. Na de crisis hebben bedrijven door vergrijzing nieuwe mensen nodig. Jonge opgeleide bouwvakkers zijn dan schaars omdat het aantal studenten fors gedaald is. Infra kent een gematigder ontwikkeling. De crisis is minder heftig, maar ook hier daalt de productie. Overheidsbezuinigingen en de

negatieve exploitatie van gemeentelijke grondbedrijven remmen de overheidsinvesteringen in infra.

Creatieve industrie

Gediplomeerde schoolverlaters vinden door de economische situatie en bezuinigingen moeilijk een baan. Dat geldt vooral voor printmedia, mediavormgeving, av-productie, podium- en evenemententechniek en artiest.

Schilderen, Afbouw, Onderhoud en Reclame en Presentatie

Schilderen, onderhoud en afbouw hebben door de crisis minder werk en minder leerbanen en meer zzp'ers en flexibel personeel. Na de crisis is er door vergrijzing meer behoefte aan nieuw vast personeel. Met name industrieel lakverwerker niveau 2 en vakkracht industrieel lakverwerker niveau 3, onder andere op het gebied van metaal conservering, bieden perspectief. Hetzelfde geldt voor de kader- en ondernemersopleiding op niveau 4. De sector schoonmaak en glazenwassen kent veel verloop. Dit biedt vaak baankansen, veelal met kleinere contracten en flexibele werktijden.

Gezondheids-, Creatieve en Ambachtelijke techniek

De gezondheidstechniek vraagt meer gekwalificeerde vakmensen dan er zijn. Dit gaat bijvoorbeeld om schoenherstellers, opticiens en audiciens. Door vergrijzing en daardoor meer behoefte aan medische hulpmiddelen, blijft de vraag stijgen. De meeste creatieve en ambachtelijke beroepen, waarin veel zzp'ers werken, hebben een kleine arbeidsmarkt voor gekwalificeerde vakmensen. Vergrijzing en ontgroening bieden kansen

Lees verder op pagina 11.

SBB Barometer

Vier keer per jaar brengt SBB de partijen in het veld van arbeidsmarkt en beroepsonderwijs op de hoogte van de actuele stand van zaken op de stageplaatsen- en leerbanenmarkt. Alle SBB Barometers kunt u vinden op Kansopwerk.nl. Ruim 800 medewerkers van de zeventien kenniscentra verzamelen de informatie die leidt tot 264 branche-regioscores van 44 branches in zes districten. De vorige rapportage was in maart 2013. De volgende SBB Barometer komt uit in oktober 2013.

Kansrijke beroepen

Beroep	Niv.	Sector
Verzorgende	3	Zorg
Mbo verpleegkundige	4	Zorg
Doktersassistent	4	Zorg
Commercieel medewerker binnendienst	3	Economisch-administratief
Contactcenter medewerker	3	Economisch-administratief
Salarisadministrateur	4	Economisch-administratief
Servicemonteur installatietechniek	3	Techniek
Servicemonteur elektrotechniek	3	Techniek
Servicetechnicus werktuigbouw	4	Techniek
Verkoopadviseur (wonen)	3	Detailhandel
Commercieel medewerker buitendienst	3	Groothandel
(Junior) accountmanager	4	Groothandel
Vakbekwaam medewerker teelt, manager teelt	3,4	Plantenteelt
Dierverzorger hokdieren	3	Veehouderij
Allround operator en manager voeding	3,4	Voedingsindustrie
Interieurbouwer	2	Hout en Meubel
Allround machinaal houtbewerker	3	Hout en Meubel
Mediadeveloper	4	AV, Multimedia en gaming
Opticien	4	Gezondheidstechniek
Audicien	4	Gezondheidstechniek
Medewerker steriele medische hulpmiddelen	3	Gezondheidstechniek
Medewerker stukadoren	2	Afbouw en onderhoud
Medewerker stukadoren	3	Afbouw en onderhoud
Medewerker schilderen	2	Afbouw en onderhoud
Carrosseriebouwer	2	Carrosserie
Autoschadetechnicus	3	Carrosserie
Serviceadviseur	3	Mobiliteit
Verkoopadviseur	3	Mobiliteit
Technisch Specialist Personenauto	4	Mobiliteit
Allround operationeel technicus	4	Procestechiek
Operator C	4	Procestechiek
Operator B	3	Procestechiek
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Planner wegtransport	3	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Gastheer/-vrouw	2,3	Horeca
Kok	2,3	Horeca
Medewerker fastservice	3	Horeca
Verkoopmedewerker versspeciaalzaak	2	Verssector
Productiemedewerker versdetailhandel	2	Verssector
Productiemedewerker vers-industrie/ voedingsoperator	2	Verssector

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Tekorten aan leerplaatsen

Beroep	Niv.	Sector
Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen	4	Welzijn
Verpleegkundige	4	Zorg
Medewerker maatschappelijke zorg	3	Welzijn
Medewerker ICT	2	Economisch-administratief
Bedrijfsadministratief medewerker	2	Economisch-administratief
Medewerker sociale zekerheid	4	Economisch-administratief
Medewerker styling	4	Mode- & Interieurindustrie
Specialist mode/maatkleding	4	Mode- & Interieurindustrie
Commercieel medewerker fashion	4	Mode- & Interieurindustrie
Manager natuur en recreatie	4	Groene ruimte
Natuur en vormgeving	3,4	Bloemen en tuincentra
Medewerker dierverzorging	2	Dierverzorging
Schoonheidsspecialist	4	Schoonheidsspecialist
Schoonheidsspecialist	3	Schoonheidsspecialist
Metselaar	2	Bouw en infra
Timmerman	2,3	Bouw en infra
Straatmaker	2	Bouw en infra
Meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer	2	Hout en Meubel
Allround meubelmaker/(scheeps)interieurbouwer	3	Hout en Meubel
Game artist	4	AV, Multimedia en gaming
Medewerker DTP printmedia	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Medewerker Podium- en Evenemententechniek	2	Uitgeven, vormgeven en printmedia
Medewerker industriële lakverwerking	2,3	Afbouw en onderhoud
Middenkaderfunctionaris	4	Afbouw en onderhoud
Autoschadehersteller	2	Carrosserie
Autospuiter	2	Carrosserie
Bedrijfsmanager	4	Mobiliteit
Motorfietstechnicus/S cootertechnicus	2	Mobiliteit
Autotechnicus	2	Mobiliteit
Biotechnologisch analist	4	Laboratoria
Microbiologisch Analist	4	Laboratoria
Analist pathologie	4	Laboratoria
Manager havenlogistiek	4	Transport en logistiek
Chauffeur goederenvervoer	2	Transport en logistiek
Logistiek medewerker	2	Transport en logistiek
Manager verkoop reizen	4	Reizen
Verkoper reizen	3	Reizen
Leisure & hospitality assistant	2	Recreatie

Kijk op barometer.s-bb.nl voor het volledige (regionale) overzicht.

Meldpunt Stagetekorten

www.stagetekorten.nl

Vervolg van pagina 9.

voor goed opgeleide creatieve vakmensen, met name voor (jonge) ondernemers.

Proces-, Laboratoriumtechniek en Fotonica

De procesindustrie blijft vragen naar operators, vooral naar operator B en operator C. Daarnaast is in de industrie veel vraag naar onderhoudstechnici, zoals de breed opgeleide allround operationeel technicus.

Horeca, Bakkerij, Recreatie, Reizen en Facilitaire dienstverlening

Hoewel de horeca flink lijdt onder de crisis, hebben werkgevers in sommige segmenten moeite om geschikt personeel te vinden. Er is een tekort aan goed opgeleide zelfstandige werkende koks en gastheren of -vrouwen. Daarnaast is er een grote behoefte aan personeel in de fastservice, bijvoorbeeld bij pizzeria's, lunchrooms en snackbars.

Transport, Logistiek en Scheepvaart

Transport en logistiek verwacht nog geen opleving in 2013. De logistieke dienstverlening heeft iets betere vooruitzichten. De komende jaren moet personeel door vergrijzing vervangen worden. Dit geldt voor chauffeurs goederenvervoer en bijvoorbeeld de binnenvaart. Technische vernieuwing biedt in de toekomst meer kansen voor niveau 3 en 4.

Mobiliteit

De motorvoertuigen- en tweewielerbranche staat onder druk. Dit blijkt uit cijfers van onder andere BOVAG, Innovam en het bedrijfsleven. Vooral dealerbedrijven hebben het moeilijk, bij universele autobedrijven gaat het relatief beter. De werkplaatsomzet daalt momenteel, naast de daling van het aantal nieuwe verkochte voertuigen. De kans op werk is groter voor gediplomeerden op niveau 3 en 4.

Carrosserie

Binnen carrosseriebouw is de gemiddelde leeftijd hoger dan in de andere bedrijfstakken. Dat betekent de komende periode meer uit- dan instroom. Bedrijven realiseren zich dat zij, ondanks de terugloop in werk, meer studenten moeten opleiden. Carrosseriebouwers hebben daarmee veel kans op stage en werk. .

Verssectoren

De vraag van de versindustrie en -groothandel naar gekwalificeerd personeel met name op niveau 2 neemt toe. Bedrijven werken vaak met flexibele arbeidskrachten. De versdetailhandel heeft te maken met vergrijzing en opvolgingsproblemen en biedt daarom voldoende kans op werk.

Bedrijfsleven en beroepsonderwijs vormen de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven (SBB). Samen werken ze aan thema's als kwalificatiestructuur, examens, beroepspraktijkvorming en opleidingsaanbod. Daarmee optimaliseert SBB de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt. Met als doel: voldoende en deskundige vakmensen.

Postbus 7259
2701 AG Zoetermeer
079 329 40 00
www.s-bb.nl

Uitgave
© SBB, Zoetermeer,
juni 2013, jaargang 7

Redactie en vormgeving
SBB, Zoetermeer

Drukwerk
Bestenzet, Zoetermeer

Foto omslag
The Odd Shop, Amsterdam

ISSN
1879-7911

Voor meer informatie

over stage- en leerbanenmarkt:
Tamara Schellings (SBB)
079 329 40 21

over de arbeidsmarkt:
Ruud Baarda (SBB)
079 329 40 32

